

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Maj 1874, kl. 10 f. m.

Särskilda Utskottets Betänkande, i anledning af återremiss af Utskottets Utlåtande N:o 2, angående förändrade straffbestämmelser i fråga om skogsåverkan.

Genom ifrågavarande utlåtande, som begge Kamrarne till Utskottet återremitterat, hade Utskottet hemställt, att Riksdagen måtte för sin del besluta en författning, så lydande:

»Häri genom förordnas *dels* att öfverskriften till 24 kapitlet Strafflagen hädanefter skall vara:

Om åverkan medelst tillgrepp eller annorledes; så ock om olofligt jagande eller fiskande;

dels ock att 2, 3, 4, 5, 6, 7 och 15 §§ i nämnda kapitel skola erhålla följande förändrade lydelse:

2 §.

Hvar, som å skog eller mark, deri han ej eger del, och den han ej innehafver, eller eger rätt att nyttja, olofligen fäller träd, i uppsåt att trädet eller något deraf sig eller annan tillegna, eller af växande träd tager ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ållon eller nötter, eller der olofligen tillgriper vindfälle eller annat sådant, som ej till bruk upphugget eller beredt är, eller växande gräs eller torf; varde, der värdet går öfver fem riksdaler, straffad för snatteri, eller stöld, efter ty i 20 kap. skils.

Går värdet ej öfver fem riksdaler; då skall han, för åverkan, straffas med böter, högst ett hundra riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

3 §.

Förstörer eller skadar man uppsåtligen träd å annans jord i andra fall, än i detta kapitel omtalas; straffes för skadegörelse å annans egendom efter ty i 19 kap. skils.

4 §.

Färdas man å annans skog eller mark och varder, för skada å resetyg eller af annat ofall, nödgad att taga något af hvad der växer; gifve ersättning och vare från straff fri.

5 §.

Den, som å annans skog eller mark oloffigen svedjar eller verkställer torf- eller ljungbränning, böte minst femtio, högst ett tusen riksdaler, eller straffes med fängelse.

6 §.

Delegare i samfäld skog eller mark, som oloffigen derifrån säljer eller bortför något af hvad i 2 § nämndt är, eller derå svedjar eller verkställer torf- eller ljungbränning, eller som eljest sin rätt i samfälligheten missbrukar; straffes med böter, högst ett tusen riksdaler, eller fängelse.

7 §.

Brukare, som oloffigen från legd jord säljer eller bortför något af hvad i 2 § omtalas, eller derå svedjar eller verkställer torf- eller ljungbränning; eller som annorledes sin nyttjanderätt öfverträder; straffes efter ty i 6 § skils.

Lag samma vare för den, som eljest innehafver, eller eger rätt att nyttja annans skog eller mark, så ock för den, som eger jord med in-skränkt rätt till skogens nyttjande.

15 §.

De brott, som i föregående §§ sagda äro, må ej, der de endast förnärma enskild persons rätt och ej skola anses som stöld eller snatteri, åtalas af annan än målsegande.»

Af den diskussion i ämnet, som i Kamrarne egt rum, har Utskottet funnit, att det återremitterade förslagets syftemål — åstadkommande af en lagförändring, hvarigenom skogsåverkan, så vidt den är af svårare art, förklaras vara tjufnad — rönt erkännande af nästan alla, som i ämnet sig yttrat. Men i fråga om bestämmande af gränsen emellan det tillgrepp af skogsalster, som hädanefter bör hänföras till tjufnadsbrott, och det, som fortfarande bör anses såsom åverkan, hafva meningarne visat sig temligen skilda. Så har inom Första Kammaren blifvit anmärkt, att, om än värdet af det tillgripna må anses böra utgöra gränsen emellan dessa arter af tillgrepp, det belopp Utskottet föreslagit såsom gräns vore allt för högt tilltaget. Å andra sidan hafva de fleste talare inom Första Kammaren, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den grundsats, som finnes uttalad i en vid Utskottets utlåtande fogad reservation, ansett hvarje tillgrepp af växande träd eller delar deraf böra förklaras för stöld eller snatteri, och deremot tillgrepp af skogens döda alster böra, utan hänsyn till värdet, bibehålla karakteren af åverkan.

Inom Andra Kammaren åter har flertalet af dem, som yttrat sig, yrkat bifall till Utskottets förslag; dock har äfven inom denna Kammar den mening blifvit uttalad, att tillgrepp af växande träd väl borde göras till stöld eller snatteri, men att den allmänna rättskänslan icke kräfde, att den, som tillgriper vindfällen, torrt ris, grenar, ållon, nötter m. m. dylikt, skall kunna stämplas som en vanfrejdad brottsling. Äfven har inom Andra Kammaren åberopats den uppfattning, som i norska lagen gjort sig gällande, i fråga om åverkansbrottets rätta natur.

Härjemte hafva inom båda Kamrarne anmärkningar blifvit gjorda dels emot förslagets uppställning, som ansetts mindre lämplig derutinnan, att det stadgande, hvarigenom åverkansbrottet skulle erhålla en väsendtligen förändrad karakter, upptagits, icke i kapitlet om stöld och snatteri, utan i åverkanskapitlet, dels ock emot vissa detaljbestämmelser i förslaget.

Då af det anförda framgår, att enighet i sjelfva hufvudfrågan inom begge Kamrarne förefinnes, ehuru meningsskiljaktigheter uppstått i afseende å sättet för dess lösning, har Utskottet funnit sig manadt att söka sammanjemka dessa skiljaktigheter och framlägga ett förmedlingsförslag, som, med någon ömsesidig uppoffring af enskilda åsikter i mindre väsendtliga delar, kunde hafva utsigt att vinna begge Kamrarnes bifall.

Enligt detta förslag skulle såsom allmän regel stadgas, att olofligt tillgrepp af träd eller något deraf skulle anses såsom stöld eller snatteri; från hvilken regel dock skulle undantagas de fall, då någon antingen tillgriper torrt vindfålle eller annat, som ej kan hänföras till växande träd eller delar deraf, eller ock af den växande skogen tager något, som är af så ringa värde, att tillgreppet svårligen kan anses hafva skett af vinstbegär.

En motsvarande åtskilnad i fråga om tillgrepp af växande skog förekommer i norska lagen af den 20 Augusti 1842 och, i viss mån, äfven i danska lagen af den 10 Februari 1866. Den förra hänför nemligen icke till tjufnadsbrott, men till olofligt bruk af annans egendom, tillgrepp af bränsle till ej större värde än *tolv skilling* norskt mynt, så framt gerningen ej skett under omständigheter, som deråt gifva karakteren af inbrott. Och den danska lagen, som äfven till tjufnad hänför borttagande af på roten stående träd eller delar deraf, stadgar väsendtligen lindrigare straff för den händelse, att det borttagna föremålets obetydlighet — i förening med dess öfriga beskaffenhet och de särskilda omständigheter, hvarunder borttagandet egt rum — medförer att handlingen har en märkligen ringare grad af straffbarhet än tjufnad i allmänhet.

Det är således i nära öfverensstämmelse med den norska lagen, som Utskottet föreslår, att tillgrepp af växande träd eller delar deraf, då värdet ej går öfver *en riksdaler*, icke må hänföras till tjufnadsbrott.

Att till en och samma kategori hänföra tillgrepp så väl af det växande trädet som af vindfäldt men ej torrt träd, har Utskottet ansett lämpligt dels till större skydd mot tillgrepp af kullblåsta, friska träd, helst egaren ofta först efter någon tid kan vara i tillfälle att låta dem till bruk upphugga eller bereda, dels ock af det skäl att — med undantag af det mera sällsynta fall, då åverkaren gripes på bar gerning — största svårighet torde möta att afgöra, huruvida virke, som af den brottslige innehafves, är taget af kullblåst träd, eller af sådant, som vid tillgreppet var på rot stående, hvaremot i de flesta fall utan

svårighet, genom undersökning af virket, lärer kunna utrönas, huruvida tillgreppet skett af frisk eller af torr skog.

Det allmänna stadgande, hvarigenom olofligt tillgrepp af skog förklaras vara att anse såsom stöld eller snatteri, torde lämpligen kunna i 20 kapitlet inrymmas i en särskild §, den 2:dra, hvars nuvarande innehåll kan, utan någon förändring af ordalydelsen, bilda ett nytt mom. i första paragrafen. Såsom följd häraf bör ock kapitlets 16 §, som hänvisar till »1 eller 2 §» i samma kapitel, undergå den förändring, att uttrycket »1 eller 2 §» utbytes mot »1 §».

Vidkommande de föreslagna ändringarne i 24 kapitlet torde det tillåtas Utskottet anföra,

att 2 § enligt det nya förslaget är alldeles lika med 5 § i förra förslaget, emot hvilken § icke någon särskild anmärkning förekommit;

att 3 § i det nuvarande förslaget öfverensstämmer med 3 § i förra förslaget, allenast med en, i anledning af gjord anmärkning, vidtagen redaktionsförändring, samt med höjande af böternas maximibelopp från 500 till 1,000 riksdaler, i öfverensstämmelse med hvad i 3 § 24 kap. af gällande strafflag är för åverkan stadgadt;

att 4 §, hvilken angår sådant olofligt tillgrepp, som, efter hvad här ofvan är sagdt, skulle fortfarande komma att anses såsom åverkan, undergått i afseende å straffbestämmelsen allenast den ändring, att böternas högsta belopp, som enligt 2 § 2 mom. i förra förslaget var, i likhet med snatteri, inskränkt till 100 riksdaler, numera skulle, då något maximum ej utsättes, kunna uppgå till 500 riksdaler; — en förändring, som är föranledd dels deraf att, med den gräns emellan åverkan och tjufnadsbrott, som nu är föreslagen, tillgrepp af torr skog, äfven om värdet går öfver fem riksdaler, skulle komma att anses som åverkan, och dels deraf att Utskottet, som antager att två eller flera särskilda åverkansbrott ej böra, genom sammanläggning, erhålla karakteren af tjufnadsbrott, och att itereradt åverkansbrott ej må anses som snatteri eller stöld, funnit lämpligare att genom latitudens utvidgande, för det fall att ej till fängelse dömes, bereda tillfälle till ådömande af högre böter, så väl då någon under en lägföring varder förvunnen om flera åverkansbrott, som vid iteration af samma brott;

att 5 §, som motsvarar 4 § i förra förslaget, undergått endast en förtydligande redaktionsförändring;

att 6 §, med en något förändrad uppställning, icke till innehållet skiljer sig från 6 § i förra förslaget vidare, än att minsta beloppet af böter för olofligt svedjande samt torf- och ljungbränning nu är, genom

hänvisning till hvad i 2 § i öfverensstämmelse med nu gällande lag stadgas, förhöjdt från 5 till 50 riksdaler;

att i förra stycket af 7 § vidtagits, i afseende å uppställning och bötesbelopp, enahanda förändring med den som, på sätt nyss är nämndt, egt rum i 6 §; samt

att i senare stycket af 7 § några ord äro, i anledning af gjord anmärkning, tillagda för meningens förtydligande.

Vid den förändrade uppställning, förslaget sålunda erhållit, förfaller all anledning till så väl den i förra förslaget upptagna ändring i 15 § 24 kap., som den vid ärendets behandling i Kamrarne äskade förändring af en siffra i 16 § af samma kapitel, äfvensom till ändring af kapitlets öfverskrift.

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte för sin del besluta en författning, så lydande:

»Häri genom förordnas, att 1, 2 och 16 §§ i 20 kapitlet samt 2, 3, 4, 5, 6 och 7 §§ i 24 kapitlet strafflagen skola erhålla följande förändrade lydelse:

20 KAP.

1 §.

Hvar, som stjal gods eller penningar öfver femton riksdaler, dömes, för stöld, till straffarbete i högst sex månader, der ej annorledes här nedan stadgadt är.

Går värdet ej öfver femton riksdaler, och är gerringen ej utmärkt med sådan omständighet, att den ändock, efter ty i 7, 10 eller 12 § sägs, för stöld anses skall; då kallas den snatteri; och vare straffet derå böter, högst ett hundra riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

2 §.

Om någon å skog eller mark, deri han ej eger del, och den han ej innehafver, eller eger rätt att nyttja, olofligen, i uppsåt att det sig eller annan till-

egna, faller eller annorledes tillgriper träd eller något deraf; det skall såsom stöld eller snatteri anses; dock ej i de fall, som i 24 kap. 4 och 5 §§ omtalas.

16 §.

Den som, med vetskap om den olofliga åtkomsten, emottagit, dolt, köpt eller förytttrat något af hvad stulet är, eller besörjt omarbetning eller förändring deraf, skall, med afseende å värdet af det, hvarmed han dylik brottslig befattning tagit, straffas för stöld eller snatteri efter 1 §; vare ock lag som i 10 eller 11 § sägs, der han förut stöld, snatteri, inbrott, rån eller försök dertill begått.

24 KAP.

2 §.

Den, som å annans skog eller mark olofligen svedjar eller verkställer torf- eller ljungbränning, böte minst femtio, högst ett tusen riksdaler, eller straffes med fängelse.

3. §.

Hvar, som olofligen syrer, bläcker eller annorledes uppsåtligen skadar eller förstörer träd å annans skog eller mark, straffes med böter, högst ett tusen riksdaler, eller fängelse, der ej gerningen, efter 19 kap., bör strängare straffas.

4 §.

Den, som å annans skog eller mark olofligen tillgriper växande, eller vindfäldt men ej torrt träd, eller tager gren eller annan del af sådant träd, varde, der ej värdet går öfver en riksdaler, straffad med böter, eller fängelse i högst sex månader.

Lag samma vare, om man å annans skog eller mark oloffigen tager vindfalle, gren, ris eller annat sådant, som torrt och ej till bruk upphugget eller beredt är, eller allon, nötter, växande gräs, torf eller dylikt, ändå att värdet stiger högre än här ofvan sägs.

5 §.

Färdas man å annans skog eller mark och varder, för skada å resetyg eller af annat ofall, nödgad taga något af växande träd eller annat, som i 4 § omtalas; gifve ersättning och vare från straff fri.

6 §.

Delegare i samfäld skog eller mark, som derå oloffigen svedjar eller verkställer torf- eller ljungbränning, straffes efter ty i 2 § sägs. Säljer eller bortför han derifrån oloffigen träd eller annat, som i 4 § nämndt är, eller missbrukar han eljest sin rätt i samfälligheten, straffes med böter, högst ett tusen riksdaler, eller fängelse.

7 §.

Svedjar brukare eller verkställer torf- eller ljungbränning oloffigen å legd jord; vare lag som i 2 § sägs. Gör han derå annan åverkan, eller säljer eller bortför derifrån oloffigen träd eller annat, som i 4 § omtalas, eller öfverträder eljest sin nyttjanderätt; straffes med böter, högst ett tusen riksdaler, eller fängelse.

Lag samma vare för boställes innehafvare, kronohemmans eller nybygges åbo och den, som eljest innehafver, eller eger rätt att nyttja annans skog eller mark, så ock för den, som eger jord med inskränkt rätt till skogens nyttjande.»

Stockholm den 6 Maj 1874.

På Utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHJELM.